

УДК 35.076.13 (043.2)

Івашковський Р.І., аспірант
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ У ВИГЛЯДІ САМОВІЛЬНОГО ЗАЛИШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ

Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення – це система передбачених адміністративно-правовою нормою ознак, що характеризують зовнішню сторону проступку.

Адміністративне правопорушення у сфері військових адміністративних правопорушень, як будь-який акт вольової поведінки людини, є психофізичною єдністю зовнішньої (фізичної) і внутрішньої (психічної) сторін протиправного діяння. Зовнішня сторона – це прояв людської поведінки в об'єктивній дійсності, що виражається у формі дії

чи бездіяльності, спрямованої на суспільні відносини з приводу проходження військової служби.

Внутрішня – це психічні процеси, які відбуваються у свідомості людини, характеризуючи її волю, детермінуючи протиправну поведінку у сфері залишення частини або місця служби, що вчинене без дозволу начальника (командира), який згідно з законодавством уповноважений надавати такий дозвіл.

Адміністративно-правова характеристика об'єктивної сторони адміністративного правопорушення є важливим напрямом наукового дослідження для вирішення проблемних питань кваліфікації протиправних діянь. Крім того, досі в доктрині адміністративного права тривають дискусії з приводу визначення ознак об'єктивної сторони адміністративного правопорушення, вищезазначене обумовлює мету даної статті – визначити об'єктивну сторону адміністративного правопорушення у сфері військових правопорушень.

Під час здійснення кваліфікації адміністративного правопорушення визначаються його об'єктивні ознаки, які з погляду їх описування (закріплення) у диспозиціях статей Особливої частини КУпАП можна класифікувати на обов'язкові та факультативні. Зокрема, до обов'язкових ознак адміністративного правопорушення у сфері військових правопорушень належить діяння у формі дії або бездіяльності. Без діяння правопорушника не може бути вчинене адміністративне правопорушення. Діяння завжди або безпосередньо вказується в диспозиції статті 172-11 КУпАП, або однозначно впливає з її змісту і, таким чином, виступає обов'язковою ознакою об'єктивної сторони складу адміністративного правопорушення.

Тому встановлення ознак такого діяння (дії чи бездіяльності) правопорушника є обов'язковим у кожній справі про адміністративне правопорушення. Діяння як обов'язкова ознака об'єктивної сторони адміністративного делікту у сфері військового правопорушення – це конкретна протиправна поведінка особи, що виражається у формі дії чи бездіяльності. При цьому під дією слід розуміти активну, свідому, суспільно небезпечну, протиправну поведінку правопорушника, яка направлена на порушення встановленої заборони, правила, правової норми.

У свою чергу, бездіяльність – це вольова пасивна поведінка правопорушника, що полягає у невчиненні ним конкретної дії (дій), які він повинен був і міг виконати в даних конкретних умовах. Бездіяльність повинна бути суспільно небезпечною і протиправною, свідомим і вольовим актом поведінки людини. Обов'язковою умовою адміністративної відповідальності особи за бездіяльність є наступне: 1) наявність у неї обов'язку діяти певним чином; 2) наявність у даних

конкретних умовах реальної можливості діяти в такий спосіб.

Окремі правові ознаки об'єктивної сторони включаються законодавцем безпосередньо в конструкцію тієї чи іншої правової норми і набувають значення для кваліфікації правопорушення. Це ознаки, які стосуються території, а саме режимних об'єктів військової частини.

Протиправне діяння може характеризуватись як просте, тому що, являє собою єдину однократну (одноактну) дію чи бездіяльність – (наприклад, нез'явлення з відрадження, відпустки або з лікувального закладу).

Таким чином, важливою ознакою об'єктивної сторони адміністративного правопорушення у сфері військових правопорушень, є суспільно небезпечні наслідки. Суспільно небезпечні наслідки – це передбачені адміністративно-деліктною нормою матеріальна чи нематеріальна шкода, заподіяна протиправною дією чи бездіяльністю об'єкту посягання. Іншими словами, це шкода, що заподіяна протиправною поведінки людини суспільним відносинам, що охороняються законом про адміністративну відповідальність. Діяння, яке не заподіює суспільно небезпечних наслідків, немає ні підстав, ні потреби визнавати адміністративним правопорушенням. Саме тому певне діяння і передбачене законом як адміністративне правопорушення тягне за собою неминуче суспільно небезпечні наслідки. При цьому, в залежності від наявності чи відсутності матеріальних суспільно небезпечних наслідків, розрізняють два види адміністративних правопорушень: з матеріальним складом та з формальним складом. Для адміністративних проступків з матеріальним складом в диспозиціях статті КУпАП зазначається не тільки про діяння (дії або бездіяльності), але також про настання матеріальних суспільно небезпечних наслідків. При цьому в адміністративних правопорушеннях з формальним складом не передбачається обов'язкового встановлення шкідливих наслідків, а відповідальність настає лише за вчинення діяння (дії або бездіяльності)

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>.
2. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 № 1932-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>.
3. Про Збройні Сили України: Закон України від 06.12.1991 № 1934-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>.
4. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 № 2232-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.